

ŽIJTE S ÚČELEM

Jak tedy použijete účel k vybudování mimořádného života? Ebenezer Scrooge nám to ukáže.

Chladný, lakomý a chamtivý, člověk, který nesnášel vánoce a všechny věci, které lidem poskytovaly radost, se jménem, které se stalo synonymem pro lakotu a zlobu – Ebenezer Scrooge se zdá být tím nejméně pravděpodobným kandidátem na osobu, která by nás měla učit žít. V klasickém příběhu Charlese Dickense z roku 1843 *Vánoční koleda* však právě toto dělá.

Osvobozující příběh o přeměně Scrooge z kousavého, otrlého a nemilovaného člověka na uvážlivého, starostlivého a milovaného je

„Život není
o nacházení, život je
o vytváření.“

—George Bernard Shaw

jedním z nejlepších příkladů, jak naše rozhodnutí určují náš osud a život. Literatura nám opět nabízí návod, který můžeme všichni použít, abychom vybudovali mimořádný život s mimořádnými výsledky. Prosím o prominutí, že vám tento příběh převyprávím s dávkou umělecké licence, abych vám to dokázal.

Jednoho Štědrého večera navštíví Ebenezera Scrooge duch Jacoba Marleyho, jeho bývalého obchodního společníka. Nevíme, zda jde o sen nebo skutečnost. Marley kvílí: „Jsem tu dnes večer proto, abych tě varoval, že máš ještě naději uniknout mému osudu. Navštíví tě tři duchové“ – z minulosti, přítomnosti a budoucnosti, jak se ukáže. „Nezapomeň na to, k čemu mezi námi došlo!“

Nyní se na okamžik zastavme a připomeňme si, kdo je Scrooge. Dickens jej popisuje jako člověka, jehož stařecké rysy jsou ztuhlé vnitřním chladem. Scrooge je uzavřený a lakomý, platí co nejméně a nechává si co nejvíce. Je tajnůstkářský a osamělý. Na ulici ho nikdo nezastaví a nepozdraví. Nikdo se o něj nestará, protože on se nestará o nikoho. Je to zahořklý, zlý, závistivý starý hříšník – studený na pohled a na dotyk, se studeným srdcem, bez jakéhokoli oteplení na dohled. Jeho život je osamělý a svět tím trpí.

Během večera navštíví Scrooge oni tři duchové, aby mu ukázali minulost, přítomnost a budoucnost. Díky těmto návštěvám vidí, jak se stal člověkem, jakým je, jak probíhá jeho život a co se nakonec stane s ním a s lidmi v jeho okolí. Je to strašidelný zážitek, který ho zanechá viditelně otřeseného, když se druhý den probudí. Neví, zda šlo o sen nebo skutečnost, ale šťastný, že neuplynul žádný čas, si Scrooge uvědomí, že má ještě čas změnit svůj osud. V radostném vytržení vyrazí na ulici a požádá prvního chlapce, kterého vidí, aby koupil toho největšího krocana na trhu, a anonymně ho pošle svému jedinému zaměstnanci Bobu Cratchitovi. Když vidí muže, kterého jednou odbyl, když žádal o pomoc pro potřebné, omluví se mu a slíbí, že daruje chudým velkou částku peněz.

Ebenezer nakonec skončí v domě svého synovce, kde prosí o prominutí, že se tak dlouho tak špatně choval, a přijme pozvá-

ní na vánoční večeři. Žena jeho synovce i další hosté jsou překvapeni jeho upřímným štěstím a stěží mohou uvěřit, že je to starý Scrooge.

Druhého dne ráno se pustí do Boba Cratchita, který přijde velmi pozdě do práce: „Co si to představujete chodit do práce takhle pozdě? To nebudu nadále trpět!“ Než se Bob dokáže se zlou zprávou vyrovnat, slyší Scrooge říkat: „A proto vám zvyšuji plat!“

Ze Scrooge se stane dobrodinec Cratchitovy rodiny. Najde lékaře pro malého Tima, Cratchitova invalidního syna, a stane se mu druhým otcem. Scrooge prožije zbytek svého života utrácením času a peněz při pomáhání jiným.

Tímto jednoduchým příběhem nám Charles Dickens dává návod na mimořádný život: Žijte k nějakému účelu. Žijte podle priorit. Žijte pro produktivitu.

Když o tom příběhu přemýšlím, myslím, že Dickens chápe účel života jako kombinaci našeho cíle a našich hodnot. Dovozuje, že naší prioritou je to, na co klademe největší důraz, a naše produktivita vychází z našich činů. Prezentuje život jako řadu provázaných rozhodnutí, přičemž náš účel stanovuje naše priority a naše priority určují produktivitu našeho jednání.

Pro Dickense náš účel rozhoduje o tom, kým jsme.

Scrooge je průhledný a snadno pochopitelný, tak se k *Vánoční koledě* vraťme ještě jednou a pohlédněme na ni v souladu s Dickensovým vzorcem. Když se seznámíme se Scroogem, účelem jeho života jsou jasně peníze. Věnuje svůj život práci, aby je získal a hromadil. Na penězích mu záleží více než na lidech a věří, že peníze jsou účelem, který světlí jakýkoli prostředek. V souladu s jeho účelem je jeho priorita přímočará: vydělat pro sebe co nejvíce peněz. Shromažďování peněz je pro Scrooge důležité. Vydělávání, půjčování, přijímání, počítání – to jsou činnosti, které naplňují jeho dny, protože je chamtivý, sobecký, a netečný ke starostem ostatních lidí.

Podle vlastních norem je Scrooge vysoce produktivní při sledování svého účelu. Podle kohokoli jiného jde jednoduše o mizerný život.

To by byl konec příběhu, kdyby bývalý společník nenabídl Ebenezerovi jinou perspektivu. Jacob Marley nechtěl, aby se Scrooge dostal do stejné slepé uličky jako on sám. Co se tedy stalo se Scroogem po zjevení duchů? Podle Dickense se změnil jeho účel, což vedlo ke změně jeho nejdůležitější priority a to zase změnilo směr, kterým soustřeďoval svou produktivitu. Po Marleyho zásahu Scrooge zažil transformační sílu nového účelu.

Co se z něj tedy stalo? Podívejme se na to.

Když příběh končí, Scroogeovým účelem již nejsou peníze, ale lidé. Zajímá se teď o ně. Záleží mu na jejich finanční situaci a tělesném zdraví. Má radost ze vztahu s ostatními a pomáhá, kde může. Pomáhat lidem je pro něj důležitější než hromadit peníze a věří, že hodnota peněz spočívá v dobru, které mohou prokázat.

Co je jeho prioritou? Tam, kde dříve šetřil peníze a zneužíval lidi, nyní používá peníze, aby šetřil lidi. Jeho hlavní prioritou je vydělat co nejvíce peněz, aby mohl co nejvíce pomáhat. Jeho činy? Je celé dny produktivní a využívá každou penci na pomoc druhým.

Přerod je pozoruhodný, poselství neomylné. Kým jsme a kam chceme dojít, určuje to, co děláme a co dokážeme.

Život prožitý s jasným účelem je nejsilnější – a nejšťastnější.

ÚMYSLNÉ ŠTĚSTÍ

Zeptejte se dostatečného počtu lidí, co chtějí od života, a převládající odpovědi bude štěstí. Přestože všichni máme široký rejstřík konkrétních odpovědí, nejvíce chceme štěstí – přesto je to však něco, čemu většina z nás nejméně rozumí. Bez ohledu na motivaci většina našich činů je zamýšlena jako cesta ke štěstí. Přesto však děláme chybu. Štěstí nevzniká způsobem, jakým si představujeme.

Podělím se s vámi o dávný příběh, abych to vysvětlil.

ŽEBRÁCKÁ MISKA

Jednoho dne vyšel král z paláce, potkal žebráka a zeptal se ho: „Co chceš?“ Žebrák se zasmál: „Mluvíš, jako kdybys dokázal splnit mé přání.“ Král dotčeně odpověděl: „Ovšemže můžu. Co si přeješ?“ Žebrák ho varoval: „Zamysli se důkladně, než něco slíbíš.“

Žebrák nebyl žádný obyčejný žebrák, ale králův učitel z minulého života, který mu v minulém životě slíbil: „Přijdu a pokusím se tě v příštím životě probudit. Tento život jsi promeškal, ale přijdu znovu, abych ti pomohl.“

Král nepoznal starého přítele a trval na svém: „Splním cokoliv, o čem požádáš, protože jsem velmi mocný král, který dokáže splnit libovolné přání.“ Žebrák řekl: „je to velmi jednoduché přání. Dokážeš naplnit tuto žebráckou misku?“ „Samozřejmě!“ řekl král a nařídil svému vezírovi, aby naplnil žebrákovu misku penězi. Vezír to udělal, ale jak sypal peníze do misky, peníze mizely. Tak sypal stále více, ale jakmile to udělal, peníze hned zmizely. Žebrácká miska zůstávala prázdná.

Pověst o tom se rozšířila a shromáždil se velký dav. Prestiž a moc krále byla v sázce a tak řekl svému vezírovi: „Mám-li přijít o své království, jsem na to připraven, ale nemůže mě porazit žebrák.“ A tak nadále sypal své bohatství do misky. Diamanty, perly, smaragdy. Jeho pokladnice se vyprazdňovala.

A přesto se miska zdála bezedná. Vše, co se do ní dalo, okamžitě zmizelo. Nakonec před davem, který stál v užaslém tichu, padl král před žebrákem na kolena a přiznal porážku. „Vyhrál jsi, ale než odejdeš, uspokoj mou zvědavost. V čem spočívá tajemství tvé žebrácké misky?“

Žebrák skromně odpověděl: „Žádné tajemství není. Jednoduše je vyrobena z lidské touhy.“

Jedním z našich největších problémů je postarat se, aby se z účelu našeho života nestala žebrácká miska, bezedná tůň touhy, která bude neustále hledat další věc, která nám přinese štěstí. Taková strategie vede k prohře.

Peníze a věci získáváme v zásadě pro potěšení, které od nich očekáváme. Na jedné straně to skutečně funguje. Obstarat si peníze nebo něco, co skutečně chceme, může zvýšit náš pocit štěstí – na chvíli. Pak se vrátí původní stav. Během věků největší myslitelé přemýšleli o štěstí a jejich závěry se v zásadě neliší: vlastnictví peněz a věcí nevede automaticky k trvalému štěstí.

Jak nás okolnosti ovlivňují, záleží na tom, jak si je vykládáme ve vztahu ke svému životu. Chybí-li nám celkový obraz, snadno můžeme upadnout do neustálého hledání úspěchu. Proč? Jakmile získáme to, co chceme, naše štěstí dříve nebo později zmizí, protože si rychle zvykneme na nové vlastnictví. To se děje každému a nakonec nás to znudí a začneme hledat něco nového, co bychom mohli dělat nebo získat. Co je ještě horší, možná ani nezpomalíme, abychom si užili to, co už máme, protože se automaticky začneme snažit o něco dalšího. Nejsme-li opatrní, zamotáme se do opakovaného cyklu získávání, aniž bychom si své výdobytky užili. To je dobrý způsob jak zůstat žebrákem, a když si to uvědomíme, náš život se navždy změní. Jak tedy získáme trvalé štěstí?

Štěstí nacházíme na cestě k naplnění.

Dr. Martin Seligman, bývalý prezident Americké psychologické společnosti, věří, že k našemu štěstí přispívá pět faktorů: pozitivní emoce a potěšení, úspěch, vztahy, angažovanost a smysl. Z nich považuje angažovanost a smysl za nejdůležitější. Nejjistější cestou k trvalému štěstí je více se angažovat hledáním způsobu, jak dát svému životu smysl. Když naše každodenní jednání slouží nějakému vyššímu účelu, dostaví se největší a nejtrvalejší pocity štěstí.

Vezměme například peníze. Jsou dobrým příkladem, protože představují jednak něco, co lze získat, ale i potenciál získat ještě více. Mnoho lidí nejenom dobře nechápe, jak je vydělávat, ale ani

to, jak nás činí šťastnými. Učil jsem tvorbu majetku různé lidi, od ostrílených podnikatelů po středoškolské studenty, a vždycky se ptám: „Kolik peněz chcete vydělávat?“ Dostávám různé odpovědi, ale číslo to bývá vysoké. Když se zeptám, jak k té částce došli, dostanu obvykle odpověď, že nevědí. Potom se zeptám: „Můžete mi říci definici finančně bohatého člověka?“ Bez rozdílu slyším čísla od milionu dolarů výše. Když se zeptám, jak na to přišli, často říkají: „Zní to jako velké číslo“. Moje odpověď je: „Ano i ne. Všechno záleží na tom, co byste s těmi penězi udělali.“

Já se domnívám, že finančně bohatí lidé jsou ti, kteří mají dostatečný příjem na financování smyslu svého života, aniž by museli pracovat. Uvědomte si prosím, že tato definice představuje výzvu pro každého, kdo ji přijme. Abyste byli finančně bohatí, musí mít váš život smysl. Jinými slovy, bez smyslu života nebudete nikdy vědět, že máte dost peněz, a nebudete nikdy finančně bohatí.

Nejde o to, že více peněz by vás neučinilo šťastnými. Do určitého bodu to funguje. Ale pak to skončí. Aby vás peníze nadále motivovaly, budete muset vědět, proč je chcete. Bylo řečeno, že účel by neměl světit prostředky, ale dávejte si pozor – když jde o dosažení štěstí, jakýkoli účel vám poskytne štěstí jen prostřednictvím prostředků, kterými se snažíte o jeho dosažení. Chtít více peněz jen proto, abyste je měli, vám štěstí nepřinese. Štěstí se dostaví, jen když máte větší účel života, než jaký přináší pouhé vlastnictví, a proto říkáme, že štěstí objevíme na cestě k naplnění.

SÍLA ÚČELU

Účel je nejrychlejší cesta k moci a nejlepší zdroj osobní síly – síly přesvědčení a síly vytrvat. Receptem na mimořádné výsledky je vědět, co je pro vás důležité, a denně podle toho jednat. Má-li váš život jasný účel, prozření se dostaví rychleji, což vede k silnějšímu přesvědčení o vašem směřování, což obvykle vede k rychlejším rozhodnutím. Když děláte rychlejší rozhodnutí, budete často tím, kdo se rozhoduje první a to vám umožní získat to nejlepší. A když získáte to nejlepší, máte příležitost k nejlepším zážitkům. To je

způsob, jakým vás znalost vašeho cíle dovede k nejlepším možným výsledkům a zážitkům, které může život nabídnout.

Účel vám také pomůže, když se vám věci nedaří. Život je někdy těžký a nedá se s tím nic dělat. Budete-li si klást dostatečně vysoké cíle a žít dost dlouho, narazíte mnohokrát. To je v pořádku. Stává se nám to všem. Víte-li však, proč něco děláte, dodá vám to dostatečnou inspiraci a motivaci, abyste vydrželi, když se věci nedaří. Vydržet u něčeho tak dlouho, dokud se nedostaví úspěch, je základní podmínkou mimořádných výsledků.

Účel života je faktorem, který vám pomůže setrvat na cestě, kterou jste si vytyčili. Je-li vaše práce ve shodě s účelem vašeho života, váš život se odehrává v určitém rytmu a dusot vašich nohou na cestě souzní s tímto rytmem ve vaší hlavě a srdci. Žijte pro nějaký účel a nebudete překvapeni, když si budete ve skutečnosti při práci pobrukovat a možná i pohvizdovat.

Až si položíte otázku „Co je ta JEDINÁ věc, kterou mohu ve svém životě udělat, která by pro mě a pro svět nejvíce znamenala, taková, že když ji udělám, všechno ostatní bude snazší nebo zbytečné?“, využijete sílu JEDINÉ věci k získání smyslu vašeho života.

VELKÉ MYŠLENKY

- 1. Štěstí člověk nalezne na cestě k naplnění.** Všichni chceme být šťastní, ale hledání štěstí není nejlepším způsobem, jak toho dosáhnout. Nejjistější cestou k dosažení trvalého štěstí je, když se váš život točí kolem nějaké velké věci, když vaše každodenní jednání má smysl a účel.
- 2. Objeďte účel svého života.** Zeptejte se, co vás pohání. Kvůli čemu ráno vstáváte a proč vytrváte, když jste unaveni a vyčerpani. Někdy tomu říkám „velké proč“. Je to důvod, proč vás život vzrušuje. Je to důvod, proč děláte to, co děláte.

3. Když nemáte odpověď, zvolte alespoň směr. „Účel“ může znít příliš vznešeně, ale nemusí tomu tak být. Myslete na účel prostě jako na JEDINOU věc, která by měla být v životě nejdůležitější. Zkuste si sepsat, čeho byste chtěli dosáhnout, a pak popište, jak to uděláte.

U mě to vypadá asi takto: „Účelem mého života je pomáhat lidem, aby prožili co nejlepší život díky mému učení, koučování a psaní.“ Jak tedy můj život vypadá?

Mou JEDINOU věcí je učení, už třicet let. Nejprve jsem učil klienty, jak funguje trh a jak dělat dobrá rozhodnutí. Potom jsem učil prodejce na kurzech, při poradách a individuálních setkáních. Později jsem vyučoval řízení podniku. Pak jsem začal učit úspěšné lidi modely a strategie velkého úspěchu a v posledních deseti letech pořádám semináře zaměřené na základní životní principy. Látku, kterou vyučuji, potom používám i při koučování a vše podporují mé knihy.

Vyberte si směr, vydejte se na cestu a uvidíte, jak se vám to bude líbit. S časem si to ujasníte, a když se vám to líbit nebudete, vždycky se můžete vydat jinam. Je to váš život.